

Szerkesztői iroda:

Kassa, Kovácsutca 15. sz.
hová a lap szellemi részét
illető közlemények kü-
lendők.

Kéziratok vissza nem
adattak.

Csak bérmentes leveleket
fogadunk el.

Semmit sem közlünk, ha
nem tudjuk, kitől jön.

SZÍNHÉSZETI

KÖZZELŐNY

A vidéki színészet érdekeit képviselő hetilap.

Megjelenik minden vasárnap.

Felölös szerkesztő: Báthory Románcsik Mihály.

Kiadóhivatal:

Kassa, Kovácsutca 15. sz.
hová az előfizetési díjak
küldendők.

Előfizetési feltételek:
helyben hazhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve
Egész évre... 6 frt — kr.
Fél évre... 3 frt — kr.
Negyed évre... 1 frt 50 kr.
Két órára... 1 frt — kr.
Egy órára... 50 frt.

Előfizetések bármely nap-
tól elfogadhatók.

Nyílt-tér soronként 15 kr.
nyílttéri díjak előre fizetendők

Színészetünk helyzete.*)

(Ajánlva a belügyminiszter ur figyelmébe.)

III.

Volt idő, midőn a mit irtam, kellő figyelem-
ben részesült a kormány részéről elannyira, hogy
e becses figyelem két ízben sajtóperben fogott,
sőt még Vácra is elkísért a sajtófogdába oly
elvek hirdetéseiért, a melyeket akkoron üldöztek
ugyan kormánypart úgy mint lapjai, de a melye-
ket ma ő is vallanak és hirdetnek; s valóban
nagy elégtélemmel szolgál olvasnom, hogy a „P.
N.” (akkor kormányparti, ma ellenzéki lap) miként
buzog azon dolgok mellett, melyeket akkoron üld-
dözött.

Ma nem kívánom, hogy a kormány kegye
oly kiváló figyelemmel kísérjen mint hajdanában,
mikor a királyi fiscust utasította, hogy pereljen
be s majdan hajtsa be rajlam a 600 frt pénzbir-
ságot, a mit be is fizettem becsületesen. (De jó
volna most visszakapni subventió gyanánt, defici-
zitem fedezésére. Ugyan dobjon vele tejbé kegyelmes
uram. Bizistök nem haragszom meg érte. Sőt meg
is hálaom: saionsit töltök érte valamely száz
városban.

Azt azonban igen is szeretném, ha a czik-
keimben foglaltakat becses figyelmére méltatná s
én fel is kérem e helyen és ez alkalommal a
magyar színész-egyesület köztiszteletű elnöke:
méltóságos Ribáry József belügyminiszteri
osztálytanácsos urat, hogy czikkeim tartalmát ő
excellentiája a belügyminiszter ural megismertetni
méltóztassék, hatha némi hasznára válik a vidéki
színügynek, melynek javításáa évek óta munkál-
kodunk.

Igen munkálkodunk, de még eddig kevésre
mentünk, mert ha kétségtelen tény gyanánt áll is.
hogy jövők biztosítékának alapját letettük a

*) E czikkorozatnak mult számunkban között részé-
ben, néhány értelemszerű sajtóhiba van, melyet kérünk ek-
ként kijavítani: A 62-ik oldal első hasábjá 11-ik sorában
„szendeség” helyett *ferdeség*, s ugyanazon hasáb 39-ik sorá-
ban „Epen” helyett *Igen*, továbbá ugyanazon lap 3-ik
hasábjá 9-ik sorában a második „amazt” helyét *emest* ér-
tendő. Szerk.)

TÁROZA.

Zach Feliczian.

Emlékezés, elmélkedés.

E. Kovács Gyulától.

(Tragoedia 5 felvonásban. Irta Bajza Jenő. Alkalmazta és
rendezte E. K. Gy. A nemzeti színház nyugdíjalapjának
gyarapítására egészen új betanulással adatott Kolozsvárt,
1883. április 17)

(Vége.)

A vidék színigazgatói, színészei olvasták,
hallották a tragédia fölötti csatározások larmáját
és siettek megszerezni, szinre vinni a darabot, nem
hogy egy mellőzött talentumnak igazságot szolgál-
tassanak — ki is várta volna ezt tehetetlenségök-
től? — de hogy a fölvertnek tapasztalt közérde-
keltséget kizsákmányolhassák.

És valóban célt is értek mindenütt.
Zach Feliczian nagy tetszés közt, telt
házak előtt adatott — Kolozsvárt is, Váradon is.
Igaztalanság lenne azonban sikerét, csak egy
közkeletű napi botrány csiklandós ingerének tulaj-
donítani.

Mert ha Zilahi tullekesült szemeivel nem
tekinthetjük is; a közfigyelmet egyszerre lekötő,
vonzó nagy czimén kívül, a szini és költői hatás
oly adagát egyesíti magában, hogy minden zajosabb
előzmény nélkül is érdeket kelteni s műélvet nyuj-
tani bír.

Van-e magyar ember, ifju, férfi, agg. ki
valaha hosszabban, bámulat és felháborodás nél-
kül ne időzött volna Zach Feliczian meg-
döböntő erélyű zord tragikái alakjánál?

nyugdíjban, de a jelenünk épenséggel nincs
biztosítva semmivel.

Par hó mulva 25 éve lesz, hogy a színjá-
nyára léptem s egy negyedszázadon keresztül (szép
idő, egy fiatal élet!) a legelőnkebb figyelemmel ki-
sértem a vidéki színészet minden mozzanatát és
fájdalom arra a következtetésre jöttem, hogy
helyzetünk nemesak nem javult, de határozottan
rosszabbodott. Sokkal súlyosabb a mi helyzetünk
ma, az alkotmányos aerában, mint volt a Bach-
korszak alatt, mert akkor — leszámítva egy kis bo-
hókás szekaturát, mit a cenzura tubuzgósága
okozott, — méltányoltak, pártfogoltak bennünket;
a magyar színészt annak nézték a
mi valójában: missionáriusnak, de ma nem
nézik annak, sőt tagadják hivatását, s míg hajdan
nemesak pártolták, hanem de-
monstráltak mellette, most el-
hagyják s többnyire oly közönyt
tausítanak iránta, minő azelőtt
tapasztalható nem volt.*)

Én a multban nem emlékszem bukott szín-
igazgatóra, most meg minden évben bukik egy-
par, a többi pedig bukdaesol folytonosan, holott
alig volt valaha egyszerre annyi jórávaló igazgató
mint van ma és az eredmény mi? folytonos veszté-
ség, defizit; defizit itt, defizit ott, defizit
amott, defizit mindenütt, Most bizony egy vidéki
szinigazgató sem szerez vagyont, mint szereztek
hajdan Pázmán, Kocsisovszky és La-
tabár, hanem vagyonuk feláldo-
zásán igenis szereznek koldus-
botot.

Csak nem régiben volt közölve e lapok ha-
sábjain, hogy veteran színigazgató társunk, Károlyi
Lajos, ki becsületben öszült meg, 2900 frton felül
vesztett a télen, s épen ma kaptam levelet egy
másik, szintén régi és hiteles igazgató társamtól,
melyben keservesen panasolja, hogy egy év
alatt 4000 frt készpénzt fizetett rá
a direkzióra.

Istenem, istenem! tehát 40 évi

*) Jellemző példa erre a többek közt Baja városa,
a hol a télen Völgyi színigazgató működött, ki midőn fo-
lyamodást nyújtott be a polgármesterhez néhány darab
tűzelozáért, a város első tisztviselője azt válaszola, hogy
szineseknek nem ad semmit, van Bajának elég szegénye, a
kiket tartani kell. Szerk.

Volt-e lyrikus, epikus; de különösen dráma-
költő, kinek szelleme elbűvölve ne kerengett volna e
rettenetes sorsot ért szerencsétlen család feketén
örvénylő viszonyai fölött? Katonának terem-
tése gerjelt lelkét, írói föllángolását gyöttri és
lehűti a censurától való félelem? S irodalmunk
örökös kárára letesze a Zach tragédia megírásáról;
de foglalkozott vele Kisfaludi Károly, töre-
dekekül bár, Csák Mátét, Zach nem zet-
séget ír, hogy megterhesedett hazafias lelke
tartalmát az idők vaskorlátai közt is — úgy a mint
megeshetőnek vélte — valamiképen de a kármiké-
pén, kionthassa.

Szigligeti talán színtén a censura bilin-
esei közt a Zach katasztrophát csakis rémes
hátterül, első felvonásának, expositiójának használja
„Zach unokái” czimű drámájában; de a tárgy
varázsától nem menekülhetett.

Vahot Imre, és Tóth Kálmán, Zach
nem zetség, Utolsó Zach cím alatt, a tra-
gikai mese ugyanazon bűveregőtől ragadtatva
vivődtek egy sikerült tragédia létrehozásán.

Néhány év előtt a debreczeni főiskola egy
lelkes ifja kerestet föl Zach Feliczian czimű
drámája egy nyomtatott példányával.

Bajza Jenő, az alapos készültsgű 22
éves ifju költő, kétségtelenül átbuvárolta elődei
áldatlan kísérleteit. S hibáikon, tévelykeiken okulva,
kincses gondolataik, szerencsés ötleteiken itt-ott
hevülve, nagyremű lelkesedéssel fogott az annyi
különbözt kezen forgott, össze-vissza gyurt nyers
anyag szabályos idomba öntéséhez.

Esze, helyes költői érzéke, a tragikai érdek
támasztás körül annyira jó helyen járt, hogy
barátját Zilahi Károlyt vak elfogultságra s
azon magánkivüli nyilatkozatra ragáda, mely

hűszolgálat után szárazkenye-
ret (még azt sem, hanem koldus-
botot) nyújtasz magyar hazám!!!

Igen, a babérfából koldusbot lesz minden
magyar színigazgató kezében és miért van ez így?
Azért, mert pár hely kivételével, sehol sem pártfo-
goltatik egy a magyar színészet, mint pártfogol-
tatnia kellene és lehetne. Ahol pártfogoltathatnék,
nincs helyisége, temploma, s ahol helyiség van
(pár kivétellel) az úgy agyon van terhelve a bér-
díjjal, hogy valójában el lehetne rámondani, hogy:
„Atdal uram esőt, de nincs köszönet benne.”

De hát nem lehetne-e ezeken a bajokon se-
gíteni?

En azt hiszem, hogy igen, csak vegye a
kormány a kezébe az ügyet s ré-
szesítse a magyar vidéki színé-
szetet a megérdemelt (régén kiér-
demelt) erkölcsi és anyagi támogatásában.

Első és legfőbb segítség kétségkívül az or-
szágos subventió volna, melynek reményéről én
nem mondtam, nem mondok le s hiszem, hogy
előbb-utóbb okvetlen bekövetkezik; de
vannak más módok is, melyek által vidéki színé-
szetünk gyamolítása eszközölhető volna.

Igyekezünk, törekedünk arra minden tisz-
tességes módon és eszközökkel, hogy Pozsony,
Sopron, Temesvár, Brassó és Szeben
minélelőbb a magyar színészeté legyen. Nyujtsou
módot a magas kormány arra, hogy Nagy-
Várad, Maros-Vásárhely és Brassó
színházat építtethessen; ajánlja közegeinek, hogy a
magyar színiügyet a lehetőségig pártfogolják, gyamo-
lítsák, mert az már mégis csak nincs rendjén. ha
egy városban, hol 36—40 bíró van, alig 5—6 jár
színházba. Nem tudom, hogy a Bach-korszak alatt
nem volt-e instrukciózul adva a hivatalnokoknak,
hogy színházba járjanak, hanem azt igen is tudom,
hogy azok az idegenek, kik ugyszólván ellenségeink
voltak, jobban látogattak bennünket, mint a mos-
taniak.

Igyekezünk a terheket apasztani mindig és
mindenütt. Tartunk össze mi színigazgatók és a
drága színházbreket nem licitáljuk fel egymásra,
hanem alkudjuk le a lehetőségig a minimumra;
kevesbitük a napiköltségeket mennyire csak lehet;
az utazásoknál eszközöljük ki árleszállítási kedvez-

szerint össze magyar irodalmunkban csak Bajza
Zach Feliczianjának van oly igazi tiszta
tragikum, mint Telegi Kegyezenének
és Katona Bánkjánának.

Ez állítás — bár igaz lehetne a nélkül, hogy
Zachot remekművé avatná — túlzott.

Midőn Felicziant nagyravágó terveinek
rabjává, áldozatává úgy akarja tenni, hogy a füg-
getlen magyar pártuál állhatatosan megmaradt
fiát, Jánost, magától eltaszítva, imádott leányát,
Klárát is — bár öntudatlan — ugyane hiu álmok,
tervek megvalósítása eszközeül dobja: nagyon jó
helyen járt a Bajza Jenő esze.

A meg sem álmódott iszonyu véletlen esap-
pásnak felnyílt torka előtt, a bódultságából ocsudó
Zach, az önvád pokol-kinjálat kebelében; balján
az általa kiátkozott, de a nővérén elkövetett becsel-
telenségnek híreze haza rohanat hű; jobbjan a
lélekben, testben összezúzódot, jó hiroben örökre
eltemetett őrdjögő leány; s mind a három áldo-
zaton a megtörtént meg nem történtté tenni
erőlködés s e tehetetlenség leirhatlan kinja: igazán
tragikailag megrendítő látomány...

A történeti tényekkel szemben a drámaköltői
feladatnak nagyon tiszta felfogását mutatja Bajzánál
az is, hogy a földolgozásra kismélet konkrét ese-
ményt, alkotó szálaira szétféjteni, vegyelemeire
bontani láthatólag törekedett. Igyekezett vissza
menni oda, hol a históriai factum első kórányaga
a lelkek levegőjében először kigyult vagy megjelent;
e kórányag veszes felhővé verődésének, terhesedé-
sének processusait szemléltetővé tenni úgy ipar-
kodott, hogy a végső megteljesedés, a vihar kitörés
gyász pillanatát, a fokonskénti fejlődés kikerülhetlen
végeredményeül, egy meteorszerű szétrobbanásban
tüntette föl.

ményt nemcsak a személyjegyekre, de a pakkokra is, hogy ez is féláron szállíthatassék s ne dupla bérrel mint most, mikor a színészek holmiért, mint a butorért, a legmagasabb díj szedetik tőlünk.

Kérjük a belügyminiszter ur ő excellentiáját, hogy az igazgatói engedélyekből jövőre kegyeskedjek kihagyni azon rank névre terhelő passust (mely gyakran félremagyaráztatik) hogy „az igazgató tartozik a jövedelmére egy részét jövedékony-czélra adni.“ Hat hol van nekünk jövedelmünk, Bizony legtöbbszőr sehol. Nekünk nincs jövedelmünk: nekünk csak bevételünk vannak és mégis hányszor és mily súlyosan megadóztatnak minket a szegényeket a szegények javára. Néhol a hatóság, statutumaira s concessának idézett szavaira utalva, ugyancsak megvámol bennünk. En például Brassóban, hol különben a városi hársóság részéről semmiféle, sem anyagi, sem erkölcsi támogatásban nem részesül a magyar színészet, előadásokért 3 ftr 45 krt valék kénytelen fizetni a hatóságnak, vagyis alig pár hó alatt 47 előadás után 162 ftr 15 krajczárt. Borzasztó zsarolás! Mily jó lett volna ez összegre a kimozdulásra, legalább ennyivel kevesebbet kellett volna felvenni a pakkra, melynek egyrészt ösz óta még most sem tudtam kiváltani, noha a 40-vásárhelyi saisout én is megpótoltam vagy 400 ftr. ára váltóval és 9 darab takarékpénztári részvényt, melyet mint alapvagyonom utolsó részletét, fájdalmas szívvel kelle befektetnem e veszendő vállalatba.

De hát oly kegyetlenül van-e az megírva a sors könyvében, hogy a vidéki szinigazgatók nyerni nem, kijönni sem, hanem csak veszíteni lehet? Ugylátszik: igen, és ez nem jól van így. Ezen segíteni kell okvetlenül, mert így elpusztulunk mindannyian kik jobb sorsra volnánk érdemesek, mert az — mint fentebb is említém — tagadhatatlan tény, hogy egyszer-egyszer anyagi jóra való, solid szinigazgató még nem volt Magyarországon mint van ma és bizony ez nehéz napjaiban előny a vidéki színészetre, melynek javát előmozdítani közös érdekünk és szent kötelességünk. **Bényei István.**

Fővárosi hírek.

— **Az írói tulajdonjogról** szóló törvényjavaslat tárgyalására kiküldött bizottság közelébb folytatta tárgyalásait, mely alkalommal a színművekre vonatkozólag kimondatott, hogy a szerző belegegyezése nélkül előadott szindarabért, ha az előadás bruttó jövedelme meg nem állapítható, 35 ftr bírság vétségék a legkisebb büntetésnek.

— **Nyilvai Irma.** — miként beununket értesítenek, — betegem fekszik a fővárosban, ugyanyira, hogy 3—4 hóig nem is énekelhet és miatt nem foglalhatja el állomását sem Aradi Gerő társulatánál.

Vidéki hírek.

— **Főlkérjük** azon előfizetőinket, kiknek előfizetése **é hó végével**, — **a mai számmal — lejár**, hogy az **előfizetési pénzeket** mielőbb beküldeni sziveskedjenek, mert nekünk is kötelezettségeink vannak a nyomdával szemben.

— **Esküvő.** Jakab Lajos soproni szinigazgató, f. hó 19-én tartá esküvőjét K o h a i (Alszeghi) Etel operette és népszínműnekesnővel Budapesten, az untaritsok budai imaházában. — Sopronba 20-án érkezett meg a boldog házaspár s a vasuti

Tehát nem a böles kitervezésen, nem az ész munkáján mulik, hogy Zách Felicián nem lett oly kitünő tragédia, minőnek Zilahi magasztalta. Hanem azon — nekem legalább úgy tetszik — hogy a szegény beteges, sokat sanjargott, sápadt fiúnak: nem voltak eléggé duzzadtak erei, nem volt vérteli szive, lobogó szenvedélye a lázas indulatok vérelevení festéséhez; Nem volt forrósága.

Hogy Zilahi ezt nem érezhette, arra neki igen szép oka volt: nagy szeretete lángjával, melylyel barátját elárasztotta, tárgyiaságra nem jutott alanyisága bőven pótol mindent ilyes hiányt . . .

Mikor én Julius Caesárt csak olvastam, olvasás közben nem képzeltem, hogy a Caesar megöletésének inscenirozása oly óriásilag imponáló látványt nyújtson egy sikerült színpadi előadás keretében. Elamultam, midőn hét év előtti első előadásakor, a harmadik felvonás nagy jelenetéhez értünk.

Tehát Shakspeare ezt érezte — gondolám — tudta, előre elképzelte, hogy e világraható esemény, csak úgy a mint történt, minden költői hozzájárulás nélkül, úgy a mint Plutarchnál perezről-pereze leírva van, oly megrendítő lesz a színen is, minőnél különbet semmi költői machinatio, semmi genialitás, semmi feltalálói fuffang előállítani nem képes.

Mennyire kellett ismernie az embert, a történetek varázsát, a világ- és emberi szellem igézetes összefüggését s annak a nyomorult deszkabodának, a színpadnak kicsinyesnek látszó csinaja-bujját, semmi és mégis fontos titkait!

Ehez hasonló költői és bölcselmi helyes érzékre mutat — kicsiben — Bajza darabjának katastrophális végjelene, hol Zách mint vérszom-

állomásnál a szintársulat teljes ünneppélyességgel fogadta. Midőn az igazgató nejevel a kocsiból kiszállt, öröm-éljen kiáltás hangzott fel, aztán bevezették a fiatal házaspárt a varóterembe, hol is Bokody Antal a társulat nevében egy lelkes üdvözlő beszédet tartott és a fiatal igazgatónének egy igen díszes virágcsokrot nyújtott át. Mire ismét lelkes eljenzés harsogott fel. Este az igazgató egy nagyon kedélyes lakomát rendezett, hol 40 személyre volt terítve. Már Julia és Bácsné-Liptay Laura, egy nagyon szép aranyhíműsű kékatlasz magyar fejkötőt tűztek a fiatal igazgatóné fejére, melyre lelkes eljenzés hangzott fel, s az igazgatóné annyira meg volt hatva, hogy alig volt képes köszönetét kifejezni. A vacsora igen kedélyesre folyt le. Beödy Gábor emelt először poharat a fiatal házaspár egészségére és egy igen jól sikerült toasztot mondott, melyet az igazgató azzal viszonzott, mint a „S—u—írja, hogy kijelentette, miképp azon lelkesültséget melyet irányában társulata tanusított, soha felejtini nem fogja. Később Bács Károly és Bokodi Antal komikus toasztjuk igen sokszor jól megüveztették a jó kedélyben levő társaságot. Midőn a vacsora véget ért, Károlyi Lajos a társulat titkára, mint a lakoma rendezője, felhívta a jelenvölteket, miszerint jó volna talán már egy kis józú magyar csárdással a vacsorát fűszerezni, mely indítványt a nők lelkes eljenzéssel fogadták; erre aztán Munczy derek zenekarának tagjai kezeszbe tették a vonót, és buzták kivilágos kivraddig.

— **Makón,** Miklós Gyula szintársulatának f. hó 14-én volt az első zsufolt háza, mióta a társulat a városban működik, és ezt is az „Ördög a földön“ operettnek, no meg a czifra plakátján tulajdoníthatja. Sajnos, hogy más, mübeccsel bíró színműre vagy drámára csak félig telik meg a színterem. Kedden, ápril 17-én, Schiller: „Moór Károly és a haramiak“ -ja hozatott színré. A drámai irodalom egyik remeke ez és örömmel konstatáljuk, — írja az ottani lap, — hogy az előadás méltó volt a darabhoz. Miklós Gyula: Moór Károlyja és Szakáll Antal: Moór Ferencze még a tulajdosított követelményeknek is megfelelő alakitások voltak. A közönség, mely sajnos, most is gyér számban jelent meg, nemcsak kielégítve, de a legkellemesebben lön meglepetve az előadás kitünő volta által. Szakáll e darabban oly oldalról mutatta be magát, melyről eddig nem ismertük. De nemcsak az estén, hanem a „Tündérhaj“ előadása alkalmával is kétségbevonhatlan jelét szolgáltatva kitünő tehetségének. Egy okkal több, hogy irányában a kritika szigorúbb mértékét alkalmazzuk ezental.

— **A szatmári színházban,** néhány nyári előadás tartására, mint a „Szatmár“ értesül, Lászi Vilmos szinigazgatót kívül, kinek szintársulata a szomszéd Nagy-Károlyban játszik, — még a kassai szintársulat igazgatója is kéri az ottani hatóságtól az engedélyt, melynek elnyerésére azonban legtöbb kilátása Lászyának van.

— **A debreczeni színiévad** ma, ápril 29-én ér véget. A társulat május 1-én S. A. -Ujhelybe távozik, hol 4-én kezd meg az előadásokat.

— **Hogy született az osodabogár?** czimmez Várady Ferencz szinigazgató ur Hatszegről egy nyilatkozatot küldött be hozzáuk azon helyesírási és sajtóhibáival telt színpadra vonatkozólag, melyet lapunk ez évi 16-iki számában, közöltünk. Valamint kötelességünknek tartottuk megírni az elkövetett vsszás dolgot, úgy kötelességünknek tartjuk Várady ur nyilatkozatának lényegét is kiadni, mely szerint Várady ur maga is beismeri az elkövetett

jas fenevad, az ebédhez telepedett bünszerző királyi családra ront.

Tanulásom közt érzem, hogy ő is előre elképzelte, élvezettel végig-végig gondolgatta magában, hogy e történeti momentum, a színen egyszerűen megjelenitve kell, hogy velőket rázson s gerinceket borzogasson.

És ebben nem csalódott.

Kibékítő megnyugvás helyett, mélységes felháborodást hagyva a lelkekben; egy eszerveszett disharmonicus accord örült hangzavarának rögtöni ketté szakításához hasonlóan végzódhetik-e egy tragoedia mint az óvé: kétem.

De, hogy érdek nélkül nincs, hogy hideg közönybe süllyedni nem enged: kétségtelen.

Machbet, Lear, Julius Caesar, Bánk-bán reminiscenciái összejátszásait lehetetlen föl nem ismerni nyelvében, compositiójában; mégis mindkettőben elvitáztatlan eredetiséget tanusít.

Különösen nyelve, leszámitva az ifjú vér gözével együtt járó dagályt, keresetiséget — nagyon sokszor velős, tömör, lendületes.

S megmentő szerencsége, hogy épen a lélektani válságok, végtelék legkényesebb pillanataiban legerőteljesebb, legközvetlenebb, legjellemzetesebb. Mint p. o. az első jelenés az ötödik felvonásban Zách és Klára közt.

Nemzeti színházunk nyugdíj-intézetének választmánya, midőn e belső értékére, származási körülményeire nézve egyaránt érdekes eredei magyar tragoedia előadását állapította meg nyugdíjőkeje gyarapítási céljából, azt hitte, hogy a kinált műlévrat Kolozsvár lelkes magyarjait, áldozatkész műbarátait tömegesen vonandja Thália templomába. **S hitünkben nem csalatkozunk!**

hibát — de mentségeül az hozza fel, hogy a színpadokat nem a helybeli, szásvárosi nyomdában, — a hol vajmi keveset értenek magyarul, — hanem a szomszédvárosban, Gyulafehérvárt nyomtatta. Az utolsó előadás színpadja azonban, a posta késedelme folytán nem érkezett meg és így kénytelen volt a szásvárosi nyomdászhoz fordulni az előadás előtti estén. A szásv nyomdászemélyzet éjféli utánra szedte ki a színpadot, melyből korrekurát nem küldött és a mily hibában kiszedte, ép oly hibában ki is nyomta. Mikor a csodabogaras színpad egy példánya Várady ur kezei közé jutott, már akkor a csodabogár, a közönség között mászkált. A hibát megtörtént, melyen már nem lehetett változtatni.

— **Házasság.** Bog y ó Lajos, kun-szt.-mártoni közbirtokos — mint nekünk írják — a hó 24-én esküdött örök hűséget Győríné-Arany Róza színésznőnek Kun-szent-Mártonban. Győríné, mint drámai és társalgási szende színésznő működött a színpályán, melyről es alkalmából véggé lemondott. Állandó boldogságot és békés egyetértést kívánunk az új párnak!

— **A szegedi állandó színház személyzetét** Nagy Vince igazgató már összeállította. A szerződött tagok névsora a következő: Beödyné Amália, Berkes Etel, Gyöngyösi Ilka, Hunyadi Margit, Nagy Ibolyka, Oláh Sándorné, Perlak Gyizella, Tharasszovics Margit, Teleki Emma, Vári Mariska, Andorfi Péter, Balázi Sándor, Beödy Gábor (rendező), Egri Kálmán, Fenyvesi Károly, Hatvani Ede, Lovaszi Dezső, Makó Lajos, Megyeri Dezső, Molnár Antal, Müller Fülöp, Somló Sándor, Szathmáry Árpád, Szép Aladár, Szirmay Inre, Pósa Lajos (titkár), Müller Ottó, Barna J. (karmesterek), Oláh Sándor (sugó), Karikás József (pénztáros), Lehmann Mór (főfestő), Bajor György (festő és kasírozó), Verzák Hugo (színpadi gépmester), Kun András (zsinórmester), Kocsis Benő (fodrász). 40 tagból álló énekkar, és pedig 20 férfi s 20 nő, 24 tagból álló teljes zenekar.

— **Békés-Csabáról,** Geröfy Andor szintársulata, a közönség részvételesege miatt, Orosháza-ra távozott, hol tegnap, szombaton kezdte meg működését. — B.-Csabán Geröfiné jutalomjátéka, mint minden városban, úgy itt is szépen sikerült. A számos díszes koszoru közt, melylyel a nagy számú közönség kitüntette, egy gyönyörű virágok-és szalagokkal körülfont lyra volt. A választott jutalomjátéki darabul „Árva Zsuzska“ népszínmű került színré.

— **Kassán e héten Sz.-Prielle Kornélia** vendégszerepelt, nagy tetszés mellett. A következő darabokban lépett fel: „47-ik czikk“ dráma, Kisérés színmű, Csacska nők vigjáték, Rang és mód, színmű, ez utóbbi a vendégművésznő jutalomjátékul adatott. — Molnár György, a kassai szintársulat művezetője, pár nap óta Kassán időzik, s a jövő hó elsején Nyiregyháza-ra utazik. Május 2-án a szintársulat is odamegy.

— **A rendkívüli színész-kongresszuson** Jakab Lajos szintársulatát: Bács Károly, Bokody Antal és Benedek Lajos a budapesti nemzeti színház tagja, fogják képviselni. Jakab szinigazgató személyesen jelenik meg. — A kassai szintársulat képviselői: Sz. Németh József és Szathmáry Károly.

— **Soproni hírek.** Soproni levelezőnk írja, hogy ott Jakab szintársulata, csaknem minden előadást telt ház előtt játsszik le. Az időjárás hideg s ez szerencse a társulatra nézve, mert enyhe időben, mindenki a szabadba vágnék, a friss tavaszi levegőt élvezni. — Bácsné Laurát, a „Bocceacéio“ másodsori előadásán, első megjelenésekor tisztelői színi nem akaró taps és eljenzés között, két gyönyörű koszorúval lepték meg. — Már Julia jutalmára „Odette“ színmű adatott. A jutalmazandót megjelenésekor színi nem akaró tapssal és egy igen értékes koszorúval, melyen szebbnél-szebb szalagok voltak, fogadta a nagyszámú lelkes közönség, mely kedvencz művésznőjét ezenfelül még értékes drágaköves gyűrűvel lepte meg. Már J. a czimszerepet játszta, a töle megszokott művészettel toilette-jei bámulatot keltettek.

— **Beregszász közönsége,** még csak nem is oly régen, híres volt arról, hogy a magyar színészetet melegen pártfogolta. Sajnosan tapasztaljuk azonban, hogy az idén a színpártolás nagyon is lanyha. Nem ismerjük az ottani viszonyokat és így nem tudhatjuk miben keresszünk az ok, az idén tanusított közönségre nézve, annyit azonban tudunk, hogy Károlyi társulata, habár nem minden tekintetben kifogsátnküli, de mégis kielégíti az ottani igényeket, ezt a „Bereg“ t. lapjárunk is beismeri; ebből kifolyólag az ottani művelt közönség nagyon rosszul cselekszik, a midőn megvonja kegyét e pártolásra méltó társulattól. Mert igaz marad ezen mondas: „Pártolj közönség s mi haladunk!“ Ha van pártolás, van kedv is, e nélkül pedig sikerült előadást nem várhatni.

— **Mukits Jánost,** a szabadkai polgármestert és a színtügyi választmány elnökét, a napokban szélhűdés érte és rögtön meghalt. A magyar színészet egyik buzgó támogatóját veszítette el benne. Nyugodjék békével.

— **Temesvári hírek.** A nemrég alakult színtűgy-gyámolító egyesületnek már eddig 100-nál több tagja van. Az alakuló közgyűlés ma vasárnap tartatik meg. — A „Temesvári Hírlap“ meleg szeretettel karolta fel a magyar színtűgyet, és vezércikkben sürgeti a magyar szintársulat szab-

venzionálását, annál is inkább, mert miként írja, az első bérlet fényes volt, a második azonban már gyengébb, és vannak előadások, melyek csupán a bérlek előtt folynak le. Telt házakat vajmi ritkán lehet most már látni. S ez igen természetes: a közönség erszénye nagyon megapadt a téli szezonnal, a magyar előadásokra tehát — már nem igen telik. E körülményt a szingyárolt egylet alakítói nagyon jól ismerték, s ép ez okból sürgették a megalakulást, mely — hálá az intéző köröknek — néhány nap múlva testé fog válni. Jól fontolóra kell hát venni a czét, melyert küzdünk: a magyar színezetet óhajtuk állandósítani. Buzgón kell küzdenünk, — mondja idézett lapársunk — hogy a magyar színezetet jól szervezett társulattal kedvelthessük meg német ajkú polgártársainkkal; de oly társulat, mely a műigényeknek teljesen megfelel, szubvenzionálás nélkül ma még nem reusálhat. — Mannsberger nyári társulatának havi gázsija 3922 ft, ehhez hozzávéve a 70 frtnyi napi kiadást, mely egy hónap alatt 2100 frtot tesz, e szerint Mannsbergernek összes havi kiadása meghaladja a haterzet frtot.

— **Jakab Lajos**, levelet írt a székesfehérvári színházi választmány titkárnak, melyben azt mondja, hogy nem megy vissza jövő télre Sz. Fehérvárra és Lászi kérte föl, hogy helyette vegye ő át a színházat. Lászi elfogadta Jakab ajánlatát, s már be is külte az ottani színi választmányának, szerződött tagjainak névsorát.

— **Eperjesen** e hó 13 dikán az ujjonnan épült színház majdnem a lángok martaleka lett. A „Boceacio” című operettet adták elő Erdélyi Marietta felleptél s szép számu közönség tölté meg a nézőteret. A 5-ik felvonás vége felé egy gyertyákkal rakott nagy candelaber dűlt el s két petroleum lámpát zuzott szét. Az elősiető tüzoltók azonban homokkal elfojták a tüzet.

— **E. Kovács Gyula és Spanga. E. Kovács** jelenleg Sepsí-szt.-Györgyön vendégszerepel. A minap két asszony megáll az ottani cukrászda előtt s nézi E. Kovács Gyula több jelmezben levett arczképét. „Netene! — szól az egyik — ez az a Spangya!” „Már miért volna Spangya?” — kérde a másik. „Hát hogy ne volna? Nem látja, hogy hányféle ruhában van levéve?” „Az ám! No lássa nénemasszony, azért nem tudták hát elfogni, mert ennyiféle ruhában jár.” — „No nézze csak, már azt is tudja, hogyan lötte meg Majláthot” — s rámutat Tell Vilmos jelmezére. „A bizony! Ott meg le van véve olyan ruhában, a milyenben elfogták” — és kiválasztja Lear királyt.

— **A m.-szigeti** állandó színház építését már a jövő tavaszal megkezdik, de az előmunkálatokat már e nyáron foganatba veszik. A városi közgyűlés e hó 19-én döntött az e czélra fölveendő költsön ügyében.

— **Debreczenben** a színügy-egylet, mely két év óta nem adott magáról életjelet, mult vasárnap gyűlést tartott Fráter Imre elnöke alatt. A gyűlés először is azt a kérdést tárgyalta, szükséges-e

további fennállása, minthogy most a viszonyok egészen megváltoztak, s így feladata s eszelekvési köre nem lehet többé az, a mi megalakulása idejében és később volt. Hosszabb vita után egyhangulag szükségesnek jelentették ki fennmaradását s a színezet előmozdítására a társadalmi uton való működését. Egyuttal bizottságot küldtek ki, mely az alapszabályokat a mai viszonyokhoz alkalmazza, hogy az ezután újra szervezkedhessen. A nyugdíjintézeti választmányba a megüresedett helyre Szikszay Józsefet választották. Végül felolvasták Kreesányi igazgatónak kérvényét, melyben tekintettel a nyomasztó viszonyokra, 500 frt segélyt, ingyen légszuszítást, a kedvezményjegyek díjának emelését és a szabadjegyek korlátozását kéri. Az egylet nem érezte ugyan magát illetékesnek a határozatra, mégis — mint a „D. N. É.” írja — pártolól fogja a kérvényt a városhoz felterjeszteni. Az egyleti vagyon jelenleg 581 frt készpénz. A pénztári könyvek megvizsgálására kiküldött bizottság megválasztásával veget ért az ülés.

— **Ujvidéken** Bogdy színtársulata a legmelegebb pártolásban részesül. Az előadásokról az odaváló magyar, német és szerb lapok, kivétel nélkül a legnagyobb dicsérettel, sőt elragadtatással írnak.

— **Deésről** írják lapunknak, hogy az ottani műkedvelő társulat, april 21. tartott ülésében elhatározta, miszerint a magyar színezetsegységet és nyugdíj intézet alapító tagjai sorába lép s a 40 frt tagsági díjat, pénztárából ki is utalványozta. — **Voyta** műpítész, a Deesen épülendő színház tervét elkészítette; részvények e czélra tömegesen iratnak alá. A pénzügyminiszterium engedélyezte a sorsjátékot és így százezer sorsjegy bocsátatik ki, a huzás 1884. május 1-én lesz.

Irodalom.*)

— **Megjelent és hozzánk beküldetett a következő mű:** „Figyelmetelő észrevételek az Asphaleia-társulat ténvura vezető színház-építési terveire, különös tekintettel a színpadi berendezés speciális természetének megismertetésére.” Írta **G. a ló György**, a budapesti népszínház főgépésze és több hazai színpad építője. Szerző, e művében nemcsak kétségbe vonja azon előnyöket, melyekkel az „Asphaleia” maga írnat bizalmat igyekszik kelteni, hanem be is bizonyítja nyomos érvekkel, hogy a nagy garral hirdetett előnyök, a gyakorlatban nem kivihetők. A fűzet ára nines kitéve.

— **Pongrátz Bélának**, a székesfehérvári „Szabadság” szerkesztőjének, megjelentek „Almatlan Éjszakák” című költeményei. A 4^{1/2} iven 42 költeményt tartalmaz és két részre oszlik. Az első „Az én regényem” cím alatt lyrai költeményeket. A második „Hangok a viharból” cím alatt vegyes tartalmú verseket tartalmaz. A diszes kötet ára 1

*) E rovatunk tárgyhalmaza miatt, már több számbanból kizorult. Szerk.

frt. A tiszta jövedelem a 9 havi fogságra itélt szerző javára fordítatik. — **Megrendelések Székesfehérvárra a „Szabadság” kiadóhivatalába** (Buzapiaz 17. sz.) intézendők.

— **Előfizetési föl hívás** ily ezimű munkára: „Shakespeare Vilmos” Hugo Viktor után magyarátt: Ugod J. egykori országos képviselő. — Shakespeare itt nemcsak mint a költők igazi mestere szerepel: hanem mint ítélsz, történész, művész, bölcsész: mindenkinek minden! A mű tartalma, következő: I-ső könyv: Shakespeare. — Élete. — II. A lángelmék: Homér, Jób, Eschylus, Izaiás, Ezekiel, Lucretius Juvenál, Tacitus, Szent-Pál, Szent-János, Dante, Rebelais, Cervantes, Shakespeare. III. Tudomány és művészet. — IV. Az ó-világ Shakespeare-je. — V. A jelkek. — 2-ik rész I. könyv: Shakespeare. — Lángelméje. — II. k. Shakespeare. — Művei. — A tetőpont. — III. k. Zoilus oly örök mint Homér. — IV. k. Kritika. V. k. A szellemek és tömegek. VI. k. A szép mint az igaz szolgálja. 3-ik rész. I. könyv: Halál után. — Shakespeare Angliában. — II. k. A XIX. század. III. k. A valódi történelem. — Mindenki a maga helyén.

A mű legalább is 25 iv. Elegans kiadásról gondoskodva leend. Előfizetési ár: 2 forint, mely összeg U g o d b a (Ugodi Ján. név alatt) beküldendő.

— 720 magyar népdal zongorára. A „Magyar Dal-Album”-ból, mely a magyar népdalok egyetlen folyamatban lévő, zongorára alkalmazott egyetemes gyűjteménye, megjelent a IV-ik kötet 6-ik füzeté is a 701—720 számú, következő dallamokkal: 1. Hát fiaim, ti vitéz nevetek. 2. Hegedülnek, szépen muzsikálnak. 3. Hej! Csetneki, Csetneki. 4. Hej ha én tudhatnám. 5. Hej! Rákóczy, Beresényi. 6. Hess légy, ne szállj ram. 7. Hét utca van a mi falunkban. 8. Hogy ha egy oly te pinczébe. 9. Hol lakik kend lugomasszony. 10. Hórihorgas orra van. 11. Hortobágyon híres betyár. 12. Huzd rá cigány, megittad az arát. 13. Igyunk, igyunk barátim! 14. Isten a megmondhatója. 15. Jaj be édes a eseresznye. 16. Jaj de fényes, jaj de magas ez az ég. 17. Jaj már minékünk, magyar nemzetnek. 18. Jókora reggel megfújnak a trombitát. 19. Kalapom, kalapom fekete. 20. Karancsalji barna kis lány. — A „Magyar Dal-Album” IV. köteté ismét 10 havi fűzetben jelenik meg és pedig 200 dallamtartalommal. Előfizetési ár egész évre: 10 lűzetre 1 ft 80 kr., félévre: 5 fűzetre 90 kr. Egyes fűzet ára 25 kr. Minden fűzet bérmentve küldetik szét. Előfizetéseket legzélszerűben postautalványon a „Magyar Dal-Album” kiadóhivatalához Győrbe intézendők.

Szerkesztői üzenetek.

— **K. G. Sopron.** Megkaptuk, köszönjük. Az érdekes színezeti adatokat is kérjük mielőbb beküldeni. Nem szükséges éppen junius 30-át bevárni, legalább hamarabb feldolgozhatjuk. Junius 30-ig, már a második fűzet is megjelenik.

— **Sojala Alajosnak.** A legjobb akarat mellett sem szoríthatuk be a maiszámunkba. Nem lesz az késő jövőre sem.

— **A. J. Lengyel tóti.** Közölni fogjuk mihelyt terünk engedi, de ez idő szerint túl vagyunk halmozva közleményekkel.

A gondos szülők sehogysem akartak leányuk tervébe beleegyezni, mert előre látták a veszeltyt, mely feje fölé tornyosul, már csak azért sem, mert Hegyfoki jelleméről különféle hírek keringtek a városban. Klára k. a. azonban mindezzel nem gondolt, ő szerette az ifjut, s ez őt vizsont. — Miért legyek szerencsétlen — mondá egy magános órában, — hogy szüleim könnyelműségéért lakoljak? Ez nagyon izetlen feláldozás volna!

És haladt tovább a maga útján, mely az örvény felé vezetett.

— Ha szüleim megtiltották Hegyfokinak a házunkba való jövetelt, — gondolá magában — hát majd fölkeresem én. És úgy is tett. Kitűzték a rendez-vous idejét és helyét, a hol aztán háborítlanul ábrándozhattak.

Hegyfoki oly sok szép dolgot tudott neki regélni, közbeköze jövő boldogságokról, a házaseset gyönyöreiről stb. Esküdött menyire, földre, csillagokra, hogy csak őt szereti, s nélküle nem is kíván élni, és Klára k. a. hitelt adott a csábító szavainak.

Pedig ha tudta volna, hogy Hegyfokinak a rajta levőnél nines egyebe és hogy mit gondolt azon pillanatban, midőn lázasan keblére vonta s egy szenvedélyes csókot nyomott égő arczára. . . . Eh! de melyik nő gondolna akkor megcsalattatásra, örök szegényre midőn imádója karjai közt élvezzi a kéjmámor gyönyörteljes perczeit? Egyik sem!

Hegyfoki is azon léha uracsok számát szaporította, kik olyanok, mint a pille, virágról-virágra szállnak mézet lopni. Egy virággal több vagy kevesebb, — gondolván waguiban — az úgy is mindegy. Leszakasztják, aztán eltörpírik. Az ily „bravour stiklik” náluk már napirenden vannak. Törődnek is ők a más bajával és az utókövetkezményekkel; főtörékvösük: a kiszemelt áldozat hálóbá kerítése.

Napok multával Hegyfokit mintha kieserélték volna; már nem taussított oly hű ragaszkodást Klára k. a. iránt, a kitűzött helyen is ritkábban jelent meg, s mig azelőtt egész délutánokat töltött sze. relme tárgya oldala mellett, most csak rövid fél órára maradhatott, mindig akadt valami sürgős végezni valója.

Később, minden harmad-negyed nap kereste fel a légyot helyét, mig végre aztán teljesen elmaradt.

A szerencsétlen leány, csak akkor kezdett szerelmi mámorából felocsudni, midőn már késő volt. Soha se hitte volna, hogy Hegyfoki, ki hajlandónak nyilatkozott érte az életét is feláldozni; ily rutul megcsalja s szerelmével ily rutul visszaéljen.

Völegénye, ki időközben mindennek nyomára jött, megvetéssel fordult el tőle, s egy szegény varróleánynak nyujtá kezét, mivel még ma is boldog egyetértésben él.

Az idő a legjobb orvos szokták mondani. Klára k. a. szíven ejtett seb is lassanként hegedni kezdett; nyugodt önmegadással türte sorsát, nem zugolódott ellene, mert hisz szerencsétlenségének önmaga volt okozója.

Egy napon, midőn lázas gondolatok üzték egymást agyában, ünnepeles fogadást tón, hogy soha férjhez nem megy. Sa mint lát-szik fogadását meg is tartja haláláig, mert már azóta tizenúgy év mult el.

Szülei halála után még inkább meghasonlott a világgal; került az embereket s gyűlölni kezdé a férfünetet. Szeretetét nem tudván kivel megosztani, azt egy fehérszörű ölebecskére pazarolta. Tudvalevő dolog, mikép vannak nők, kik a bolondulásig szerelmesek ölebecskéjükbe. Ezek közé tartozik Klára kisasszony is.

No azt már teljes világletemben nem tudtam felfogni, hogy mi szép és szeretni való van egy kis tehetetlen, nyöszörgő állaton, a mely még magát sem képes megvédelmezni. És lám, mégis mily roppant protekcióban részesülnek a nők részéről az ölebecskék.

Mind a mellett, ha meggondolja az ember, a kutyáallapot, pompás s irigylendő állapot.

Talán nines igazam? Hiszen hány dijnok, ügyvédbojtár és poeta tehetne szert jó állomásra, ha az átváltozó-ók ki nem mentek volna a divatból?

Az már rég tudva van, hogy az ölebecskék legnagyobb pártfogói: a hajadon leányok, gyermektelen nők és az agyszűzek,

G. J. Székesfehérvár. Önnek ugyanezt üzenjük.

Színházi pályázat.

Alóírt színház tulajdonosnő a t. szinigazgató urak tudomására hozza hogy a kecskeméti színház a jövő 1883/4. téli évadra bérbe vehető; a feltételek nála megtudhatók.

Kecskemét 1883. április 23.

ö.zv. Kovács Lászlóné.

Társulatok névsora.*)

XI.

Tóth Béla színtársulatának névsora:

Férfiak: Aranyossy József, Bácskay György, Beregi Victor, Bárdy Lajos, Berényi Gyula, Barth Gusztáv, Bertalanffy Gyula, Csontó Lajos, Fekete Adólf, Kovács Mór, Kövessy Albert, Körmendy János, Kolombán Béla, Mikus János, Markovits Henrik, Mártonffy Jenő, Nagy Pista, Péntek József, Palóczy Pál, Kubát Antal, Szombathelyi Béla, Tóth Béla, Vértessy Andor, Vojaček Ferencz. — Nők: Bácskayné Gizella, Berzsenyiné Adél, Berzsenyi Margit, Bereginé Lujza, Erdélyi Margit, Iványi Mariska, Jelenffy Jolán, Kovácsné Lujza, Lévaý Ilon, Nikó Lina, Szentesy Ilona, Veszprémi Lina.

XII.

Nyéki János színtársulatának névsora:

Füredyné-Fejér Lilla hősnő és társalga. Tolnainé-Erdei Hermin operette és népsz.-énekesnő. Nyékyné másodénekesnő. Löveyné-Ujfalussy Gizella dramai szende. Hevesiné Erzsébet anya és comicánó. Szenesiné segédcomicánó. Fekete Mariska karnó. Ernyeiné karnó. — Nyéki János comicus, (igazgató). B.-Füredi Károly (titkár). Leövey József hőszerelemes, (rendező). Miskolczy László jellem, szerelmes. Iványi István bonvivánt, intriguus. Hevesi József népszínműénekes. Ernye József apa. Szenesi (szertárnok). Keleti Ödön segédzsinész, kardalnok. Szentirmay sugó. Tolnai Mariska és Ernye P. gyermekszerepekre. (Folytatjuk.)

Színtársulatok állomáshelyei.

Aradi Gerő Szeged. — Balogh Alajos Csurgó (Baranyamegye). — Beneyi István Torda. — Bogó Alajos Ujvidék. — Balassa Károly Igló. — Csoka Sándor Kassa. — Farkas Gusztáv Eperjes. — Geröly Andor Orosháza. — Gál és Jáni Rózsahegy. — Hegyi Gyula Török-Becse. Homokay László Kisvárd. — Jakab Lajos Sopron. — Károlyi

*) Kérjük a szinigazgató urakat, nyári társulataik névsorának szíves bekuldesére, hogy mint rendszeren minden évben, ugy most is közölhessük. Szerk.

Lajos Beregszász. — Kreesányi Ignác Debreczen. — Lászy Vilmos Nagy-Károly. — Miklósy Gyula Makó. — A győri színtársulat Pozsony. — Mártonfi Pál Vág-Selye. — Mannsberger Jakab Temesvár. — Nyéki János Szász-Régen. — Szegedi Mihály Nagy-szent-Miklós. — Ságly és Dobó? — Sztupa Andor Sepsz. György. — Tóth Béla Nyitra. — Várady Ferencz Hátszeg. — Völgyi György Eger.

Szíves tudomásul.

Tudatjuk azon t. előfizetőinkkel, kik a múlt év végen lapunkban megjelent „Elbeszélések” című regényesarnokot gyűjtötték, hogy ha netalán egyes elbeszélésből valamely rész elhanyagolt volna, szíveskedjenek az oldalszámokat jelezve, erről bennünket értesíteni, s a mennyiben ezekkel rendelkezünk, minden díj nélkül utánpótoljuk.

A szerkesztőség.

A csángók

népszínmű 3 felv.-ban. Irta: MÓR LAJOS (álnév.)

Első felvonás: **Vezérválasztás.**
Második felvonás: **Az áldozat.**
Harmadik felvonás: **Haza felé.**

Megrendelhető Ditrói Mór urnál (Budapest vas-utca 12. sz.) jutányos áron.

Személyek:

Kajtár Mózes, csángó falusi bíró.	○	Somos	csángó rezes
Juliska, leánya.	○	Madaras	polgárok.
Berenes András, a „falu legénye.”	○	Sasfalvi	
Mihaleszku Vazul bojár.	○	Kis Gál Pista	csángó legény
Jóczó, fia.	○	Csik Boriska	csángó leány
Aniz, gazdasszonya.	○	Judit né	eselédek
Ilonka Mihaleszku rokona.	○	Kati	
Tomasin, jászvásári fiskális.	○		
Zsándár, komiszárius.	○		
Kajla Peti, bakáros	○		
		Csángó nép.	Legények.
			Lányok. Zsándárok.

Szin: Csángó falu. Az első felvonás, II. felv. változása és a 3-ik felvonás Kajtár udvara; második felvonás Mihaleszku szobája. Idő: jelenkor.

(Csángó és oláh dalok. Öv-táncz és csángó körtáncz.)

„AZ IKREK.”

Szinmű 4 felvonásban.

„A FALU LEÁNYA.”

Énekes népszínmű 3 felvonásban.

Az örökmozdony.

Bóhózat 1 felvonásban. Mind a három művet írta: AIGNER IGNÁCZ lengyeltóti ügyvéd.

„A baboskendő”

eredeti népszínmű 3 felvonásban. Irta: Müller Gyula, a „Zombor és Vidéke” szerkesztője. — A szabadkai népszínműi pályázaton 50 aranyat nyert pályamű.

Görög-tűz

bármely színüből, teljesen szagtalan, hónapokig állandó, és nagyon gazdaságos szaporasága, kapható A r a d o v, R o z s n y a i M á t y á s gyógyszerésznél. Egy kiló 2 frt 50 kr. 2 kiló 4 frt 50 kr. 4 1/2 kiló 9 frt 50 kr. A megrendelő szinigazgató uraknak gondosan ládácskába pakolva, utánvétellel, vagy az illető összeg előre beutalványozása mellett, bérmentve küldetik a megrendelt mennyiség.

Hirdetés.

LEGJOBB 2-22

SZIVARKA-PAPIR

LE HOUBLON

francia gyártmány.

Az utánzástól óvakodni kell!!!

Ezen szivarkapapír csak akkor valódi, ha minden lap

LE HOUBLON bélyeggel és minden Carton az alábbi véd- és árujeggyel van ellátva.

Cawley & Henry
Prop^{re} du Brevet

CAWLEY & HENRY, alleinige Fabrikanten, PARIS

Scharf F. János gyorsajtónomása Kassán.

egyszóval azok, kiknek még, vagy már nincs kit szeretniök. Ily kedvező körülmények közt azt hiszem, hogy igen sokan szerencsés-jöknök tartanak az átváltozást.

Klára k. a. is egyedüli örömét ölebecskéjében lelte. Midőn saját toilettjével kész volt, előhívta a pamlag vankosai közt nyugvó Zsipszit, szépen megfésülé, kitisztogatta, nyakára minden reggel új piros szalagot kötött, megkávéztatta, aztán sétára indult vele.

Az ebédet rendszeren együtt fogyasztották el. Ebéd után ledőlt a pamlagra, az unalom előzése végett magához voná a szép Zsipszit, mert tetszik tudni, ilyenkor megbecsülhetlen jószág egy ölebecske, a melylyel aztán csupa időtöltésből ugy el tudott játszani. Szörét először felborzoló, majd lesimitotta, aztán különféle fésülési mintákat gyakorolt rajta; gyönyörködve méla szemeiben s végül megcsókola szép száját. És az a szegény állat mindezt türelmesen, minden panasz nélkül tűrte. Csak akkor tört ki belőle a méltó borzadás, ha valamely alkalmatlan ismerős benyitott, s zavarta őt és urnőjét az enyegésben.

Ilyenkor aztán féltékenyvé lett, s ha valami idegen látogató jött, mérges ugatásban adott kifejezést felindulásának. Szóval a Zsipszi igen hűséges állat volt; tökéletes ragaszkodást tanusított urnője iránt, megértette annak kívánságait, ismerte szokásait s a mi fő, mindenben aláveté magát akarátának.

Igy éltek ők ketteskén teljes egyetértésben sokáig. Hej de minden mulandó e földön. Egy napon a kedves Zsipszi megbetegedett. Klára k. a. vidámsága is egyszerre eltűnt. Rögtön orvosi segílyt vett igénybe, s elhatározá, bármily nagy áldozattal is megmenteni kedvencz kutyája életét.

Másnap reggel azonban a szép Zsipszi, minden gondos ápolás daczára, kilehelte párját. Klára k. a. talán még szülei halála alkalmával sem hallatott oly kétségtelejtő sikoltást, mint ezuttal.

Az udvar minden lakója segélyre jött, nem tudták mire magyarázni szivszaggató jajgatását; azt hívék, valami nagy szerencsétlenség történt. Szineből kikelve, halott halványan, kimeredt

Mint minden, ifjusága virágjában lévő hajdon, ő is ugy válogatott a férfiakban. Kínálkozott tiz kérő is, de egyikhez sem ment nőül. Végre jómódu szülei is megsokallták a dolgot, s nem egyszer volt kénytelen válogatása miatt tőlük pirongatást szenvedni. Némelykor magába szállt, de ez csak ideig — óráig tartott. Midőn tizenhetedik évét betöltötte, egy szegény, de becsületes polgár fiú kérte meg; Klára k. a. azonban határozottan kinyilatkozta, hogy semmi áron nem megy hozzá rőül, mondván, neki még akadhat jobb szerencséje is, természetesen, mivel gazdag kérők után sóhajtozott mindig, mióta csak az eladó leányok sorába lépett. Most az egyszer azonban ellenvetése mit sem használt, mivel szüleinek megtetszett az ifju s általa biztosítottnak vélték leányuk jövőjét. Így tehát nolens-volens, a szigoru akarat előtt meg kellett hajolnia; hasztalan volt minden rimánkodás, a jegyváltás megtörtént.

Pár nap mulva Klára k. a. szülei, rokonuk névestélyére meghívást kaptak, természetesen leányukat sem hagyták otthon. A névestélyen Klára k. a. megismerkedett egy fiatal, csinos, állítólag gazdag szülektől származott ifjuval, Hegyfoki Gusztávval, ki a rokoni házhöz már régóta járatos volt. Klára kisasszonyának első pillanatra megtetszett a rokonszenves arcu ifju, ki egész este, a többi hölgyeket mellözve, folyton csak őt mulattatá. Kérésére megadá, szülei tudta nélkül a látogatási szabadalmat, mitem törődve azzal, hogy már egy más ifjuval jegyben van.

Szülei rossz szemmel nézték Hegyfoki látogatását, mert őrizkedtek a világ nyelvtől; e végből megtiltották leányuknak az ifju elfogadását, s fölkérték első ízben szép szóval, hogy vessen véget minden további ismeretségnak, mert ellenkező esetben, ők fogják Hegyfokit házuktól kiutasítani.

Igen ám, ha a szívnek oly könnyű volna parancsolni! Minden kigondolható módon igyekezett szüleit felvilágosítani, hogy egy gazdag udvarló mai világban nem megvetendő szerencse; többször hangsúlyozván, miért ássa meg előre boldogsága sirját, miért ossza meg az élet terhét egy szegény mesteremberrel, a mikor gazdag, parancsoló urnő válhatik belőle.